

Ängar

Beskrivning och vägledning för biotopen *Ängar* i bilaga 3 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Vägledningen utgör ett komplement till Handbok 2012:1 *Biotopskyddsområden* (Naturvårdsverket 2012).

Innehåll

INNEHÅLL	2
ÄNGAR	3
Biotopens kännetecken och avgränsning	3
Bevarandevärden och motiv för skydd	3
Beskrivning	3
Viktiga strukturer och ekologiska funktioner	3
Arter som förekommer i biotopen	4
Exempel på ekologiska undergrupper	5
Gränsdragning mot andra biotoper	5
Geografisk utbredning	6
Verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen	6
Exempel på verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen	6
Exempel på åtgärder i omgivande mark som kan påverka biotopens naturvärden	7
Skötsel och andra bevarandeåtgärder	7
Uppföljning	7
Andra tillämpliga författningar och regelverk	8
Litteratur och webblänkar	8
BILAGA 1	10
Förteckning över ett urval av de rödlistade, karaktäristiska och i övrigt intressanta arter som kan förekomma i biotopen <i>Ängar</i>	10

Ängar

Biotopens kännetecken och avgränsning

- Ängar är öppna, naturliga gräsmarker med eller utan träd och buskar.
- Hävdformen är eller har varit slåtter, det finns lång kontinuitet i hävden, och det förekommer normalt inte gödsling eller insådda arter.
- Vegetationen innehåller slåtterberoende och/eller slåttergynnade arter och är huvudsakligen opåverkad av gödsel.
- Biotopen omfattar alla torra till våta typer av slåtterhävdade ängar, från sura silikatmarker till basrika och kalkrika marker.
- I biotopen ingår även områden som efter vissa restaureringsåtgärder och/eller intensifierad hävd uppfyller kriterierna ovan.
- Biotopens areal är normalt högst 20 hektar. Det finns ingen nedre arealgräns.

Bevarandevärden och motiv för skydd

Ängar har förekommit i hela landet och utgjorde förr den viktigaste produktionsbasen för vinterfodret. Biotopen kännetecknas av sin rikedom med avseende på växt- och djurarter och kan generellt sägas ha förutsättningar för att hysa hotade arter.

De naturliga slåttermarkerna har nu i princip försvunnit som markslag i jordbruket och förekommer idag endast som punktobjekt. Genom främst uppodling, men även upphörd hävd och igenplantering, har en biotoputarmning med åtföljande utarmning av växt- och djurliv skett. Drygt hälften av de hotade kärlväxterna och en fjärdedel av de hotade kryptogamerna i den nationella rödlistan hör hemma i odlingslandskapet. Av dessa arter återfinns många i ängarna.

Det kan även finnas höga kulturmiljövärden i ängar i form av till exempel odlings-spår, gravfält, boplatser och övergivna bytomter.

Skydd av biotopen bidrar bland annat till att Sverige uppfyller de nationella miljö-kvalitetsmålen *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*, samt åtaganden enligt EU:s Art- och habitatdirektiv, Konventionen om biologisk mångfald och Europeiska Landskapskonventionen.

Beskrivning

Viktiga strukturer och ekologiska funktioner

Biotopen ängar innefattar en grupp av naturtyper som är indelade i huvudtyperna *fastmarksängar* (hårdvallsängar) och *fukt- och våtmarker* (naturliga översvämning- och översilningsmarker). *Fastmarksängarna* utgörs främst av hackslått, träd- och buskbärande äng (änge med mera), och annan öppen äng på torr till frisk mark. *Fukt- och våtmarker* utgörs av sidvallsängar, slåtterkärr, dammängar, silängar och strandängar. Nedan beskrivs några av de olika typerna kortfattat.

Hackslått avser normalt en hårdvallsäng på ofta blockrik, kuperad eller sluttande moränmark. Den kan vara uppsplittrad på små arealer, till exempel utefter gårdesgårdar och mellan åkrar. Ängstypen hyser i regel en mycket artrik kärlväxtflora och är också känd för sin rika svampflora.

Träd- och buskbärande äng förekommer på all slags minerogen mark. Naturtypen kännetecknas av en vegetationsmosaik av lövträdsdungar och öppna slåtterytor, vars vegetationstyper kan variera från torräng till fuktäng. Stor artrikedom utmärker dessa marker. Naturtypen är mest vanlig i Gotlands län.

Annan öppen äng på torr till frisk mark utgörs av slätterängar på fastmarksunderlag som inte är hackslått.

Sidvallsängar är sådana slätterhävdade fukt- och våtmarker som inte tillhör den egentliga strandzonen mot öppet vatten, men som genom sitt läge i terrängen, till exempel i svackor där smältvatten kan samlas varje vår eller i genomsilade sluttningar, har en vegetation av fuktängstyp. Ett exempel är kalkfuktängen som utgörs av en artrik, lågvuxen och örtrik gräsmark på fuktig kalkjord. Artantalet inom en kalkfuktäng är oftast stort (60-80 kärlväxtarter och 15-20 mossarter), och har ett starkt inslag av sydöstliga arter och flera orkidéarter.

Slätterkärr utgörs av såväl fattigkärr som rikkärr och extremrikkärr som utnyttjats för myrslätter. Denna ängstyp finns endast kvar i mycket liten utsträckning.

Sötvattensstrandängar och *havsstrandängar* förekommer på flacka sediment mellan hög- och lågvattengränserna vid sjöar och vattendrag respektive vid havskuster. Maden utgör en syd- och mellansvensk variant av strandäng på extremt flacka stränder vid sjöar och vattendrag som karaktäriseras av en högvuxen gräs-, starr- och fräkenvegetation. Reningen är en nordsvensk motsvarighet till maden och var vid sidan av dammängar, silängar och myrslätter de mest betydelsefulla våtmarker i större delen av Norrland. Havsstrandängarna utnyttjades förr till både slätter och bete. De hyser ett rikt växt- och djurliv, inte minst häck- och sträckfågelfaunan är av intresse. I den mån strandängar fortfarande hävdas rör det sig nästan uteslutande om bete. Slätterhävd lever kvar i sällsynta undantagsfall.

Slättermarkernas värden för naturvården är beroende av hävden. Vid upphörd hävd sker ekologiska förändringar relativt snabbt. Hur snabbt dessa sker är bland annat beroende av markens fuktighetsgrad. I ett längre perspektiv kommer ängen att växa igen för att så småningom övergå till skog. Det gödslande kvävenedfallet i stora delar av landet har medfört att hävdens intensitet fått en allt större betydelse.

Arter som förekommer i biotopen

Ängar kännetecknas av sin rikedom med avseende på växt- och djurarter. Biotopen hör till landets mest artrika naturtyper. Bland det stora antalet växt- och djurarter

finns många hotade och nära hotade arter. Artinnehållet uppvisar stora variationer beroende av om ängen är torr, fuktig eller blöt.

En förteckning med ett urval av de rödlistade, karaktäristiska och i övrigt intressanta arter som kan förekomma i biotopen finns i *Bilaga 1*.

Uppgifter om karaktäristiska arter i de Natura 2000-naturtyper som anges under *Gränsdragning mot andra biotoper* nedan finns i vägledningsdokument för de svenska naturtyperna i EU:s Art- och habitatdirektiv på Naturvårdsverkets webbplats (www.naturvardsverket.se).

Exempel på ekologiska undergrupper

Biotopen ängar innefattar en grupp av naturtyper som beskrivs ovan under *Beskrivning*. Huvudtyperna utgörs av:

Fastmarksängar (hårdvallsängar)

- Hackslått
- Träd- och buskbärande äng
- Annan öppen äng på torr till frisk mark.

Fukt- och våtmarker

- Sidvallsäng
- Slåtterkärr
- Dammäng
- Siläng
- Sötvattensstrandäng
- Havsstrandäng.

En mer detaljerad beskrivning av de olika naturtyperna samt kriterier för värdering av ängar finns i *Ängs- och hagmarker i Sverige* (Naturvårdsverket 1997).

Gränsdragning mot andra biotoper

Biotopen *Ängar* kan sammanfalla med biotoperna *Rik- och kalkkärr i jordbruksmark* och *Strand- eller vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller som har en väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters fortlevnad*.

Slåtterkärr som är belägna i jordbruksmark och som är högst ett hektar stora är generellt skyddade i hela landet enligt 5 § och bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd som biotopen *Småvatten och våtmark i jordbruksmark*.

Biotopen kan ingå i Natura 2000-naturtyperna *Salta strandängar* (1330), *Strandängar vid Östersjön* (1630), *Stagg-gräsmarker* (6230), *Fuktängar* (6410), *Sväm-*

ängar (6450), Slätterängar i låglandet (6510), Höglänta slätterängar (6520), Lövängar (6530) och Rikkärr (7230).

Geografisk utbredning

Biotopen finns i hela landet, men i mycket litet antal. Vissa av ängstyperna är mer vanliga i vissa delar av landet.

Verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen

Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Den som planerar att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd i ett biotopskyddsområde måste därför först bedöma om detta kan komma att skada naturvärdena i biotopen. Om det finns risk för att naturmiljön skadas ska dispens från biotopskyddsbestämmelserna sökas hos länsstyrelsen om det är länsstyrelsen som har beslutat om skydd för området. Om det är en kommun som har bildat biotopskyddsområdet ska ansökan om dispens ges in till kommunen. Om det finns särskilda skäl får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet.

Här ges några exempel på verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen. Observera att punkterna nedan inte utgör en fullständig redovisning utan endast är exempel. Det kan även finnas andra verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen. Bedömning av en aktuell åtgärd måste därför alltid ske i varje enskilt fall.

Exempel på verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopen

- Grävning, schaktning och markbearbetning.
- Deponering av träd och buskar från röjningsåtgärder, eller sten och massor från markförbättringar och dikesrensningar.
- Deponering av massor som har samband med den årliga jordbruksproduktionen såsom kasserad skörd, gödselstukor, överskottshalm eller ensilage-rester.
- Uppdämning eller anläggande av dammar i ängar som är belägna på friska och våta marker.
- Dränering i form av utdikning.
- Avverkning av äldre träd som har använts för lövtäkt eller har haft annan användning.
- Infrastrukturutbyggnad, utbyggnad av bebyggelse och annan exploatering.
- Transporter över ängen som utförs på ett sådant sätt att markskador uppstår kan skada vegetationen eller få en dränerande eller dämmande effekt.
- Spridning av gödsel, pressaft, urin, slam eller användning av bekämpningsmedel och jordförbättrande medel som till exempel kalk kan skada vegetationen.

- En för tidig slåtter eller för tidigt påsläpp för efterbete i förhållande till den lokala hävdtraditionen missgynnar de slåtterberoende arterna.
- Anläggande av rasthagar kan medföra att trampskador på mark och vegetation uppstår.
- Tillskottsutfodring vid efterbete medför bland annat en ökad tillförsel av näringsämnen till marken vilket kan skada vegetationen.
- Insådd av gräs- eller vallfrön.
- Användning av avermectiner skadar förutsättningarna för dynglevande insekter, vilket bland annat medför att betesdjurens spillning bryts ned långsammare.
- Utsättning av främmande växt- och djurarter.

Exempel på åtgärder i omgivande mark som kan påverka biotopens naturvärden

- Om besprutning med bekämpningsmedel och spridning av gödsel sker för nära biotopen kan det påverka bland annat sammansättningen av floran och faunan, och därmed skada naturmiljön i biotopen. Nödvändiga skyddsavstånd till värdefulla biotoper ska iakttas och anpassas till de lokala förhållandena på platsen (se föreskrifter och allmänna råd om skyddsavstånd vid spridning av bekämpningsmedel i Naturvårdsverkets föreskrifter respektive allmänna råd om spridning av kemiska bekämpningsmedel, *SNFS 1997:2* och *AR 1997:3*).

Skötsel och andra bevarandeåtgärder

För att ängars natur- och kulturhistoriska värden ska bibehållas är det nödvändigt med fortsatt hävd av hävdade ytor i form av årlig slåtter, samt vid behov efterbete.

Fagning¹ och lövtäkt kan vara viktiga komponenter i hävden.

Röjningsåtgärder kan i vissa fall behöva utföras för att förhindra igenväxning. I vissa fall kan avverkning av träd behövas i syfte att restaurera ängen.

Uppföljning

Uppföljning kan behövas av eventuella bevarandemål för biotopen och utförda skötselåtgärder, samt av situationen för arter som är förtecknade i artskyddsförordningens (2007:845) bilagor och/eller den nationella rödlistan, samt av arter och biotoper som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter och/eller ingår i Natura 2000.

---

¹ Fagning innebär att man på våren, strax efter att tjälen har gått ur jorden, räfsar undan fjolårsgräs, löv och nedfallna kvistar på ängarna.

Ett exempel på bevarandemål för ängar kan vara att oönskade förändringar i form av igenväxning inte sker.

Uppföljning av bevarandemål för ängar bör så långt som möjligt koordineras med den regionala och nationella miljöövervakningen, samt i tillämpliga fall med eventuell uppföljning som sker kopplat till åtgärdsprogram för hotade arter.

Uppföljningen bör också koordineras med den regionala områdesvisa uppföljningen av motsvarande biotoper i naturreservat och Natura 2000-områden.

Viss uppföljning av miljötilståndet för odlingslandskapets biotoper sker bland annat genom NILS (Nationell Inventering av Landskapet i Sverige), samt på biogeografisk nivå i enlighet med EU:s Art- och habitatdirektiv.

Artförekomster bör rapporteras till Artportalen², Musselportalen³ och Trädportalen⁴, vilka också kan användas för informationssökning.

Andra tillämpliga författningar och regelverk

Enligt 9 § i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket får vid röjning på ängs- eller betesmark inte träd som har haft en funktion i äldre markanvändning skadas eller tas bort.

Enligt 11 § i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket får handelsgödsel, stallgödsel samt slam eller annat organiskt avfall inte spridas på ängs- eller betesmark om natur- eller kulturvärden kan skadas av spridningen.

Enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs dock inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området.

Åtgärder som kan skada fridlysta växt- eller djurarter kan kräva dispens enligt 14-15 §§ artskyddsförordningen (2007:845).

Litteratur och webblänkar

Alexandersson, H., Ekstam, U. & Forshed, N. (1986). *Stränder vid fågelsjöar. Skötsel av naturtyper*. LT/Naturvårdsverket. ISBN-91-36-02434-1.

---

² www.artportalen.se.

³ www.musselportalen.se.

⁴ www.tradportalen.se.

Aronsson, M. (2008). *Karakteristiska arter och kriterier för dessa*. Naturvårdsverkets webbplats: www.naturvardsverket.se.

Aronsson, M., Ekstam, U. & Forshed, N. (1988). *Ängar. Skötsel av naturtyper*. LT/Naturvårdsverket.

Artportalen. www.artportalen.se.

EG-kommissionen (1992). *Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter* (Art- och habitatdirektivet).

Ekstam, U. & Forshed, N. (1992). *Om hävden upphör. Skötsel av naturtyper*. Stockholm: Naturvårdsverket. ISBN 91-620-1117-0.

Elveland, J. (1979). *Dammängar, silängar, ranningar - norrländska naturvårdsobjekt*. Naturvårdsverket informerar. SNV PM 1174.

Gärdenfors, U. (red.) (2010). *Rödlistade arter i Sverige 2010*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. ISBN 978-91-88506-35-1.

Johansson, O., Ekstam, U. & Forshed, N. (1986). *Havsstrandängar. Skötsel av naturtyper*. LT/Naturvårdsverket. ISBN 91-36-02492-9.

Johansson, O. & Hedin, P. (1991). *Restaurering av ängs- och hagmarker*. Stockholm: Naturvårdsverket. ISBN 91-620-1102-2.

Jordbruksverket (2005). *Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004. Rapport 2005:1*.

http://www2.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf_rapporter/ra05_1.pdf

Länsstyrelsens rapporter över länsvisa ängs- och hagmarksinventeringar. www.lansstyrelsen.se.

Musselportalen. www.musselportalen.se.

Naturvårdsverket. Tolkningar och vägledningar för de svenska Natura 2000-naturtyperna i EU:s Art- och habitatdirektiv. Naturvårdsverkets webbplats: www.naturvardsverket.se.

Naturvårdsverket (1983). *Norrländska våtmarker - bevarande av ett gammalt kulturlandskap*. Meddelande. SNV PM 1737. Stockholm: Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket (1983). *Skötsel av naturtyper nr 1. Skötsel av kalkkärr och kalkfuktängar*.

Naturvårdsverket (1997). *Ängs- och hagmarker i Sverige*. Rapport 4819. Stockholm: Naturvårdsverket. ISBN 91-620-4819-8.

Naturvårdsverket (2012). *Biotopskyddsområden. Vägledning om tillämpningen av 7 kapitlet 11 § miljöbalken*. Handbok 2012:1 Utgåva 1. Stockholm: Naturvårdsverket. ISBN 978-91-620-0176-6.

Trädportalen. www.tradportalen.se.

Bilaga 1

Förteckning över ett urval av de rödlistade⁵, karaktäristiska⁶ och i övrigt intressanta arter som kan förekomma i biotopen *Ängar*

De i förteckningen angivna arterna behöver inte påvisas i en biotop för att biotopen ska kunna omfattas av skydd.

* Arter som är upptagna i EU:s Art- och habitatdirektiv eller Fågeldirektiv

Akut hotade arter	<p>Kärlväxter Svarttåg (<i>Juncus anceps</i>)</p> <p>Fjärilar Veronikanätfjäril (<i>Melitaea britomartis</i>)</p>
Starkt hotade arter	<p>Kärlväxter Rutlåsbråken (<i>Botrychium matricariifolium</i>) Ängslost (<i>Bromus racemosus</i>) Ängsklint (<i>Centaurea phrygia</i>) Finnögontröst (<i>Euphrasia officinalis</i> subsp. <i>officinalis</i>) Stor ögontröst (<i>Euphrasia officinalis</i> subsp. <i>pratensis</i>) Svensk ögontröst (<i>Euphrasia stricta</i> var. <i>suecica</i>) Brunkulla (<i>Gymnadenia nigra</i>) Nickfibbla (<i>Pilosella sphaerocephala</i>) Vityxne (<i>Pseudorchis albida</i>)</p> <p>Svampar Rosenopping (<i>Entoloma roseum</i>) Tennvaxskivling (<i>Hygrocybe canescens</i>)</p> <p>Fjärilar * Violet guldvinge (<i>Lycaena helle</i>) * Mnemosynefjäril (<i>Parnassius mnemosyne</i>)</p>
Sårbara arter	<p>Kärlväxter Nordlåsbråken (<i>Botrychium boreale</i>) Topplåsbråken (<i>Botrychium lanceolatum</i>) Hartmannsstarr (<i>Carex hartmanii</i>) Loppstarr (<i>Carex pulicaris</i>) Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>) Fältgentiana (<i>Gentianella campestris</i> subsp. <i>campestris</i>) Honungsblomster (<i>Herminium monorchis</i>) Skogsalm (<i>Ulmus glabra</i>)</p>

⁵ Uppgifterna är hämtade ur *Rödlistade arter i Sverige 2010* (Gärdenfors, U. (red.) 2010).

⁶ För kriterier för urvalet se *Karaktäristiska arter och kriterier för dessa* (Aronsson, M. 2008).

	<p>Svampar Blårödling (<i>Entoloma bloxamii</i>) Porfyrödling (<i>Entoloma porphyrophaeum</i>) Gröngul vaxskivling (<i>Hygrocybe citrinovirens</i>) Rodnande lutvaxskivling (<i>Hygrocybe ingrata</i>) Grållila vaxskivling (<i>Hygrocybe lacmus</i>) Sepiavaxskivling (<i>Hygrocybe ovina</i>) Strålvaxskivling (<i>Hygrocybe radiata</i>) Saffransfingersvamp (<i>Ramariopsis crocea</i>)</p> <p>Fåglar * Brushane (<i>Philomachus pugnax</i>)</p> <p>Fjärilar Turkos blåvinge (<i>Aricia nicias</i>) Gullvivefjäril (<i>Hamearis lucina</i>)</p>
Nära hotade arter	<p>Kärlväxter Månlåsbräken (<i>Botrychium lunaria</i>) Höstlåsbräken (<i>Botrychium multifidum</i>) Luktsporre (<i>Gymnadenia odoratissima</i>) Korskovall (<i>Melampyrum cristatum</i>) Ängsskära (<i>Serratula tinctoria</i>) Backklöver (<i>Trifolium montanum</i>)</p> <p>Svampar Backnopping (<i>Entoloma atrocoeruleum</i>) Korpnopping (<i>Entoloma corvinum</i>) Pricknopping (<i>Entoloma dichroum</i>) Stornopping (<i>Entoloma griseocyaneum</i>) Sepiarödling (<i>Entoloma jubatum</i>) Ögonnopping (<i>Entoloma lividocyanulum</i>) Mjölörödskevling (<i>Entoloma prunuloides</i>) Fager vaxskivling (<i>Hygrocybe aurantiosplendens</i>) Kalkvaxskivling (<i>Hygrocybe calciphila</i>) Brun ängsvaxskivling (<i>Hygrocybe colemanniana</i>) Lila vaxskivling (<i>Hygrocybe flavipes</i>) Ögonvaxskivling (<i>Hygrocybe fuscescens</i>) Scharlakansvaxskivling (<i>Hygrocybe punicea</i>) Lädervaxskivling (<i>Hygrocybe russocoriacea</i>) Praktvaxskivling (<i>Hygrocybe splendidissima</i>) Knoppvaxing (<i>Hygrocybe subpapillata</i>) Gul rotskål (<i>Sowerbyella imperialis</i>) Skrubbusksvamp (<i>Tremellodendropsis tuberosa</i>)</p> <p>Fåglar * Dubbelbeckasin (<i>Gallinago media</i>)</p> <p>Fjärilar Allmän metallvingesvärmare (<i>Adscita statices</i>) * Brun gräsfjäril (<i>Coenonympha hero</i>)</p>

	<p>Silversmygare (<i>Hesperia comma</i>) Violettkantad guldvinge (<i>Lycaena hippothoe</i>) Allmän bastardsvärmare (<i>Zygaena filipendulae</i>) Bredbrämad bastardsvärmare (<i>Zygaena lonicerae</i>) Klubbspötad bastardsvärmare (<i>Zygaena minos</i>) Smalspötad bastardsvärmare (<i>Zygaena osterodensis</i>) Liten bastardsvärmare (<i>Zygaena viciae</i>)</p>
Karaktäristiska arter	<p>Kärlväxter</p> <p>Blåsuga (<i>Ajuga pyramidalis</i>) Vitsippa (<i>Anemone nemorosa</i>) Kattfot (<i>Antennaria dioica</i>) Nordvårbrodd (<i>Anthoxanthum nipponicum</i>) Sydvårbrodd (<i>Anthoxanthum odoratum</i>) Svarthö (<i>Bartsia alpina</i>) Ormrot (<i>Bistorta vivipara</i>) Månlåsbräken (<i>Botrychium lunaria</i>) Höstlåsbräken (<i>Botrychium multifidum</i>) Darrgräs (<i>Briza media</i>) Stor blåklocka (<i>Campanula persicifolia</i>) Liten blåklocka (<i>Campanula rotundifolia</i>) Vårstarr (<i>Carex caryophyllea</i>) Fågelstarr (<i>Carex ornithopoda</i>) Hirsstarr (<i>Carex panacea</i>) Rödklint (<i>Centaurea jacea</i>) Brudborste (<i>Cirsium heterophyllum</i>) Hassel (<i>Corylus avellana</i>) Rött oxbär (<i>Cotoneaster scandinavicus</i>) Hagtorn (<i>Crataegus</i> spp.) Klasefibbla (<i>Crepis praemorsa</i>) Skogsnycklar (<i>Dactylorhiza maculata</i> subsp. <i>fuchsi</i>) Jungfru Marie nycklar (<i>Dactylorhiza maculata</i> subsp. <i>maculata</i>) Adam och Eva (<i>Dactylorhiza sambucina</i>) Grönkulla (<i>Coeloglossum viride</i>) Lila ögontröst (<i>Euphrasia stricta</i>) Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>) Fjällgentiana (<i>Gentiana nivalis</i>) Ängsgentiana (<i>Gentianella amarella</i> subsp. <i>amarella</i>) Fältgentiana (<i>Gentianella campestris</i> subsp. <i>campestris</i>) Brudsporre (<i>Gymnadenia conopsea</i>) Slätterfibbla (<i>Hypochaeris maculata</i>) Sommarfibbla (<i>Leontodon hispidus</i>) Prästkrage (<i>Leucanthemum vulgare</i>) Tvåblad (<i>Neottia ovata</i>) Vildapel (<i>Malus sylvestris</i>)</p>

	<p> Flugblomster (<i>Ophrys insectifera</i>) Fjälltimotej (<i>Phleum alpinum</i>) Nattviol (<i>Platanthera bifolia</i>) Rosettjungfrulin (<i>Polygala amarella</i>) Jungfrulin (<i>Polygala vulgaris</i>) Vårfingerört (<i>Potentilla crantzii</i>) Blodrot (<i>Potentilla erecta</i>) Majviva (<i>Primula farinosa</i>) Gullviva (<i>Primula veris</i>) Slån (<i>Prunus spinosa</i>) Ängskallra (<i>Rhinanthus minor</i>) Höskallra (<i>Rhinanthus angustifolius</i>) Rosor (<i>Rosa</i> spp.) Ängssyra (<i>Rumex acetosa</i>) Blodtopp (<i>Sanguisorba officinalis</i>) Fjällskära (<i>Saussurea alpina</i>) Svinrot (<i>Scorzonera humilis</i>) Ängsskära (<i>Serratula tinctoria</i>) Rödblåra (<i>Silene dioica</i>) Ängsvädd (<i>Succisa pratensis</i>) Smörbollar (<i>Trollius europaeus</i>) Backklöver (<i>Trifolium montanum</i>) Almar (<i>Ulmus</i> spp.) </p> <p>Lavar</p> <p> Slät lönnlav (<i>Bacidia fraxinea</i>) Lönnlav (<i>Bacidia rubella</i>) Almlav (<i>Gyalecta ulmi</i>) Lunglav (<i>Lobaria pulmonaria</i>) Porlav (<i>Pertusaria pertusa</i>) </p> <p>Svampar</p> <p> Lerskivling (<i>Camarophyllopsis</i> spp.) Noppingar (<i>Entoloma</i> spp.) Vaxskivlingar (<i>Hygrocybe</i> spp.) </p> <p>Fåglar</p> <p> Enkelbeckasin (<i>Gallinago gallinago</i>) Gulärta (<i>Motacilla flava</i>) Buskskvätta (<i>Saxicola rubetra</i>) </p> <p>Fjärilar</p> <p> Ängspärlemorfjäril (<i>Argynnis aglaja</i>) Midsommarblåvinge (<i>Aricia artaxerxes</i>) Brun blåvinge (<i>Aricia eumedon</i>) Vitfläckig guldvinge (<i>Lycaena virgaureae</i>) Slättergräsfjäril (<i>Maniola jurtina</i>) Ängsblåvinge (<i>Polyommatus semiargus</i>) </p>
--	---

Övriga arter som bör uppmärksammas	Svampar Jordtungor (<i>Geoglossum</i> spp.) Fåglar * Halsbandsflugsnappare (<i>Ficedula albicollis</i>)
------------------------------------	---